

Subsidieregeling werkzaamheden ten behoeve van rechtsbijstand in locaties voor Wijkrechtspraak 2024–2026

Het bestuur van de raad voor rechtsbijstand,

gelet op artikel 37b, van de Wet op de rechtsbijstand, waarin is bepaald dat het bestuur van de raad ten behoeve van de verlening van rechtsbijstand subsidie kan verstrekken voor bijzondere doeleinden en projecten, besluit de volgende regeling vast te stellen.

HOOFDSTUK I ALGEMEEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze subsidieregeling wordt verstaan onder:

- wet*: de Wet op de rechtsbijstand;
- bvr*: het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000;
- raad*: de raad voor rechtsbijstand, als bedoeld in artikel 2 van de wet.
- bestuur*: het bestuur van de raad, zoals bedoeld in artikel 3 van de wet;
- advocaat*: de advocaat, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a van de wet;
- rechtsbijstand*: rechtskundige bijstand aan een rechtzoekende ter zake van een rechtsbelang dat hem rechtstreeks en individueel aangaat, voor zover in de wet en de daarop berustende bepalingen geregeld;
- rechtzoekende*: degene die overeenkomstig artikel 1 van de wet gebruik maakt van rechtsbijstand;
- toevoeging*: de toevoeging ten behoeve van rechtsbijstand als bedoeld in artikel 24, eerste lid van de wet;
- toeslag*: een verhoging van forfaitaire vergoeding voor een toevoeging met een aantal punten, indien extra werkzaamheden in de zaak zijn uitgevoerd.
- wijkrechtspraak*: een bijzondere vorm van rechtspraak waarbij het doel is om effectief bij te dragen aan het oplossen van uiteenlopende, meervoudige problemen van mensen in bepaalde wijken en door de Rechtspraak als wijkrechtspraak wordt aangeduid;
- zaak*: een zaak die is behandeld in de wijkrechtspraak en waarbij de rechtzoekende wordt bijgestaan door een advocaat op basis van een toevoeging;
- regeling*: Subsidieregeling werkzaamheden ten behoeve van rechtsbijstand in locaties voor Wijkrechtspraak 2024;

Artikel 2 Doel

De subsidieregeling heeft tot doel een kader te bieden waarbinnen de Raad in afwijking van het Bvr een vergoeding in de vorm van een toeslag kan vaststellen voor de extra werkzaamheden die een advocaat verricht in een toegevoegde zaak die wordt behandeld in de wijkrechtspraak.

HOOFDSTUK II VOORWAARDEN

Artikel 3 Algemeen

De advocaat aan wie een toevoeging is afgegeven voor een zaak die wordt behandeld in het kader van de wijkrechtspraak, komt overeenkomstig deze regeling in aanmerking voor een aanvullende vergoeding.

Artikel 4 De subsidie

- Aan de advocaat wordt op aanvraag een subsidie verstrekt in de vorm van een toeslag van 3 punten voor verleende rechtsbijstand in een op basis van een toevoeging behandelde zaak.
- De toeslag wordt vermenigvuldigd met het basisbedrag genoemd in het eerste lid van artikel 3 van het bvr.
- De advocaat vraagt de subsidie aan bij de vaststelling van de toevoeging.
- De subsidie wordt geweigerd indien het subsidieplafond is bereikt. De volgorde van aanvraag is daarbij leidend.

5. De advocaat overlegt bij de vaststelling van deze toeslag een uitspraak wijkrechtspraak, een oproep voor wijkrechtspraak of een verklaring van de griffier wijkrechtspraak.
6. De advocaat doet, overeenkomstig door het bestuur gestelde regels, opgave van de met de rechtsbijstandverlening gemoeide tijdsbesteding en onderscheid daarbij de tijd die met de extra activiteiten is gemoeid waarvoor de toeslag is verleend.

Artikel 5 Overige bepalingen

De advocaat draagt desgevraagd actief bij aan de door het Kenniscentrum bij de Raad voor Rechtsbijstand opgezette monitoring en evaluatie van de regeling.

HOOFDSTUK III TOEPASSING

Artikel 6 Subsidieplafond

Het subsidieplafond is vastgesteld op maximaal € 300.000 exclusief btw per kalenderjaar. Het beschikbare bedrag zal worden verdeeld op basis van volgorde van aanvraag.

Artikel 7 Inwerkingtreding

1. Deze subsidieregeling treedt in werking op de dag na publicatie daarvan in de Staatscourant en werkt terug tot en met 1 januari 2024.
2. Deze subsidieregeling vervalt op 1 januari 2026.

Artikel 8 Citeertitel

Deze subsidieregeling wordt aangehaald als 'Subsidieregeling werkzaamheden ten behoeve van rechtsbijstand in locaties voor Wijkrechtspraak 2024–2026'.

Deze subsidieregeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Hertogenbosch, 4 maart 2024

I.D. Nijboer

Algemeen directeur / bestuurder Raad voor Rechtsbijstand

TOELICHTING

Algemeen

In de afgelopen jaren is op meerdere plaatsen in Nederland ervaring opgedaan met een nieuwe, innovatieve vorm van rechtspraak: wijkrechtspraak. Dit gebeurde in de vorm van pilots, die onderdeel uitmaakten van een landelijk project voor maatschappelijk effectieve rechtspraak. Met die maatschappelijk effectieve rechtspraak wordt beoogd de problemen van rechtzoekenden zo integraal en duurzaam mogelijk op te lossen.

Het concept van wijkrechtspraak is geïnspireerd op een model van *problem solving justice* en *community courts* dat vooral in zogeheten 'common law landen' (zoals de Verenigde Staten) wordt benut om crimineel en normoverschrijdend gedrag duurzaam aan te pakken. Kenmerkend voor de aanpak is allereerst de actieve rol van de rechter. De rechter in de wijkrechtbank kijkt verder dan de individuele strafzaak en streeft ernaar om andere juridische problematiek (bijvoorbeeld schulden of huisvesting) te betrekken bij de lopende procedure. Ook is kenmerkend dat de samenwerking van (lokale) ketenpartners wordt versterkt door alle betrokken instanties aan tafel te brengen tijdens de zitting. Uiteindelijk verbindt de rechter aan een strafoplegging bepaalde bijzondere voorwaarden die gericht zijn op het voorkomen van recidive en moeten bijdragen aan de oplossing van de onderliggende problemen. Eventuele tijdens de zitting gemaakte afspraken kunnen in deze voorwaarden worden vervat. De rechter houdt ook in het traject na de zitting een toezichthoudende taak via een toetsingszitting.

Bij deze vorm van rechtspraak speelt de advocaat een belangrijke rol. De advocaat is gepositioneerd als een sterke onafhankelijke casemanager voor de rechtzoekende. Daarbij staan het belang en de rechten van de cliënt centraal, maar wordt het belang van een duurzame oplossing scherp in het oog gehouden. Een advocaat verricht hierbij meer werkzaamheden dan bij de behandeling van een zaak die volgens de reguliere werkwijze wordt afgedaan. Het gaat hierbij onder meer om het bijwonen van multidisciplinaire casusoverleggen, het onderhouden van contact met andere betrokken ketenpartijen en het voeren van aanvullend overleg met de cliënt.

Financiering

Het programma Stelselvernieuwing Rechtsbijstand van het Ministerie van Justitie en Veiligheid is al sinds de start van de wijkrechtbanken in Eindhoven en Rotterdam-Zuid betrokken bij de financiering van deze aanvullende werkzaamheden in het kader van rechtsbijstand. Dit gebeurde met specifiek hiervoor vormgegeven vergoedingen, die werden uitgekeerd op grond van door de Raad voor Rechtsbijstand opgestelde subsidieregelingen voor afzonderlijke wijkrechtbanken.

In de afgelopen periode zijn op steeds meer plaatsen nieuwe wijkrechtbanken van start gegaan. Tegelijkertijd worden de werkwijzen in Eindhoven en Rotterdam-Zuid geïntegreerd in de reguliere processen van de betreffende rechtbanken. Deze tweeledige ontwikkeling heeft aanleiding gegeven om te komen tot één landelijke en uniforme regeling voor de financiering van rechtsbijstand bij wijkrechtspraak. Hiermee wordt gewaarborgd dat rechtsbijstandverleners op verschillende plaatsen in Nederland kunnen rekenen op dezelfde beloning voor hun werkzaamheden bij een wijkrechtbank. Ook wordt hiermee voorkomen dat de oprichting van nieuwe wijkrechtbanken wordt vertraagd, omdat er eerst een nieuwe subsidieregeling moet worden opgesteld voor deze specifieke wijkrechtbank. Ten slotte is één uniforme regeling voor alle wijkrechtbanken beter uitvoerbaar voor de Raad voor Rechtsbijstand.

Inhoud landelijke regeling

De inhoud van deze landelijke regeling is gebaseerd op een onafhankelijk uitgevoerde evaluatie van de subsidieregelingen voor de wijkrechtbanken in Eindhoven en Rotterdam-Zuid. Er is gekozen voor een forfaitaire toeslag van drie punten, die kan worden aangevraagd naast de reguliere toevoeging voor de bij de wijkrechtbank te behandelen zaak of zaken. Ten behoeve van de aanvraag van deze toeslag dient de advocaat een uitspraak wijkrechtspraak, een oproep voor wijkrechtspraak of een verklaring van de griffier wijkrechtspraak te overleggen. De toeslag en de reguliere toevoeging kunnen gezamenlijk worden aangevraagd, zodat de administratieve last voor zowel Raad voor Rechtsbijstand als advocatuur slechts beperkt wordt verzwaard.

De landelijke regeling is vervat in een subsidieregeling omdat er sprake is van een bijzonder project in de zin van artikel 37b Wrb. Het gaat hier om een nieuwe landelijke toeslag voor werkzaamheden in het kader van een nieuwe, innovatieve werkwijze. Deze wijze van financiering is daarmee noodzakelijkerwijs gebaseerd op inschattingen en ervaringen uit de eerdere pilots. Om die reden is het mogelijk dat

de regeling later nog op enkele punten zal moeten worden aangepast, zodat het nu reeds vervatten van deze vergoeding in de reguliere regelgeving niet passend is.

Gelet op het voorgaande wordt veel aandacht besteed aan monitoring en evaluatie, die zal worden uitgevoerd door het Kenniscentrum bij de Raad voor Rechtsbijstand. Op basis van de subsidieregeling dient de advocaat hieraan desgevraagd medewerking te verlenen. Doel hiervan is om de effectiviteit en werkzaamheid van deze nieuwe toeslag goed te kunnen meten en te bepalen of wijzigingen nodig zijn. Nadat onderhavige regeling vervalt is het streven om deze vergoeding te verankeren in de reguliere regelgeving voor vergoedingen in het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand.

De onderhavige regeling kent een subsidieplafond van € 300.000 exclusief btw per kalenderjaar. Het beschikbare bedrag zal worden verdeeld op basis van volgorde van aanvraag.

De regeling vervalt op 1 januari 2026.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

In artikel 1 zijn een aantal begrippen omschreven die in de regeling wordt genoemd.

Artikel 2

In het algemene toelichting van deze regeling is uitleg gegeven over wijkrechtspraak als een bijzondere vorm van rechtspraak. Het doel van deze regeling is om adequate gesubsidieerde rechtsbijstand te regelen voor de extra werkzaamheden van de advocaat die de rechtzoekende op basis van een toevoeging bijstaat tijdens wijkrechtspraakzaken.

Artikel 3

In dit artikel is bepaald dat de extra werkzaamheden van de advocaat alleen voor vergoeding in aanmerking komen als voor in de in de wijkrechtspraak behandelde zaak een toevoeging is afgegeven.

Derhalve komt niet voor vergoeding in aanmerking:

- een zaak die niet in de wijkrechtspraak is behandeld, maar in een andere vorm van rechtspraak;
- een zaak die weliswaar in de wijkrechtspraak is behandeld, maar waarvoor geen toevoeging is afgegeven;

Artikel 4

In artikel 4 is omschreven op welke vergoeding de advocaat aanspraak kan maken en aan welke voorwaarden moet zijn voldaan alvorens tot vaststelling van die vergoeding kan worden overgegaan.

Artikel 5

Het is van belang goed te monitoren en evalueren hoe deze regeling uitwerkt. Gegevens die op basis daarvan worden verkregen, worden benut voor een eventuele bijstelling van deze voorziening. Vandaar dat van de advocaten desgevraagd een actieve bijdrage wordt verwacht aan de door het Kenniscentrum van de Raad voor Rechtsbijstand uitgevoerde monitoring en evaluatie van de regeling.

Artikel 6

In totaal is per kalenderjaar maximaal € 300.000 (exclusief btw) beschikbaar voor de vaststelling van de vergoeding.

Het beschikbare subsidiebedrag wordt verdeeld op volgorde van binnenkomst van de aanvragen voor de vaststelling van de vergoeding.

Artikel 7

In artikel 7 is bepaald deze subsidieregeling in werking treedt op de dag na publicatie daarvan in de Staatscourant, terugwerkt tot en met 1 januari 2024 en vervalt op 1 januari 2026.

Artikel 8

De citeertitel van deze subsidieregeling is 'Subsidieregeling werkzaamheden ten behoeve van rechtsbijstand in locaties voor Wijkrechtspraak 2024–2026'.